



Pedagogische visie binnenschoolse opvang: algemeen

Kinderopvang is een noodzaak voor heel wat ouders. Tijdens hun beroepsbezigheden wensen zij een opvang voor hun kind (eren). Na de school, als tweede opvoedingsmilieu, komt de opvang buiten de schooltijd. In die opvang staat het kind centraal via de invulling van zijn vrije tijd. Persoonlijke ontplooiing in een kindvriendelijke omgeving is het streefdoel. Kinderen hebben eigen rechten; zij beschikken over eigen vaardigheden en competenties. Elk kind heeft zijn eigenheid, die gerespecteerd wordt. De kinderen worden opgevangen in een sfeer van veiligheid en geborgenheid. Er wordt gestreefd naar een gemoedelijke sfeer waar iedereen welkom is en de nodige aandacht krijgt. Tevens wordt gestreefd naar een zo ruim mogelijke mate van kinderparticipatie. Kinderen worden gestimuleerd om, binnen bepaalde grenzen, hun eigen keuzes te maken. Om dit te realiseren wordt er personeel aangeworven dat een vertrouwensrelatie kan opbouwen met de ouders en de school. De begeleiding zorgt voor een gevarieerd aanbod aan activiteiten en is steeds bereid om waar mogelijk spelimpulsen te geven, aangepast aan het moment van de dag. De begeleiding volgt vorming om hun creativiteit en hun ontwikkeling verder te ontplooiën. Zelf kan de begeleiding met noden en vragen terug vallen op een lokaal verantwoordelijke. Voor het administratieve gedeelte kan de lokaal verantwoordelijke een beroep doen op een administratief medewerker, dit is afhankelijk van initiatief. Deze personen worden ondersteund door de centrale dienst binnen de organisatie. Er wordt gezorgd voor een veilige infrastructuur en aangepast spelmateriaal dat veilig, in voldoende mate aanwezig en gevarieerd is. Er wordt samen gewerkt met ouders vooral bij breng- en haalmomenten.



Pedagogische werking binnenschoolse opvang, voornaamste items

De opvang biedt optimale groeikansen aan elk kind.

Net als in de ontwikkelingspsychologie gangbaar is onderscheiden wij op de basisschool vier ontwikkelingsgroepen:

- peuter
- kleuter
- sloeber
- tiener.

Lichamelijke, geestelijke, sociaal-emotionele ontwikkeling komen daarbij aan bod.

Spelmateriaal, expressiemateriaal, infrastructuur, meubilair worden aangepast aan het kind/de kinderen.

De begeleiding speelt in op kinderen door zijn/haar houding, het ter beschikking stellen van middelen en door de vaardigheden die ze hebben te gebruiken.

De begeleiding heeft verschillende taken

De begeleiding heeft een andere rol dan een ouder thuis. Ze hebben ieder hun specifieke taken.

Wat maakt de rol van de begeleiding anders?

- De kinderen zijn meestal kortstondig en onregelmatig aanwezig.
- Meestal is men met meerdere kinderen tegelijk bezig en zal de aandacht moeten worden verdeeld over de hele groep.
- De kinderen zijn niet de eigen kinderen. Dus er is wel sprake van een grote betrokkenheid, maar de emotionele band is groter thuis.
- De uiteindelijke verantwoordelijkheid van de opvoeding ligt bij de ouders: zij bepalen hoe ze hun kinderen opvoeden en welke waarden ze hen meegeven.

De taken die hieruit voortvloeien omvatten drie aspecten: spelen, welzijn garanderen en grenzen bewaken.

Spelen

Voor kinderen is de opvang vooral een plek om te kunnen spelen. De taak van de begeleiding bestaat erin dit spelen mogelijk te maken. Dit betekent dat hij/zij zorgt voor...

- voldoende speelruimte.
- voldoende en aangepast materiaal.
- flexibele regels, zodat er heel wat kan gebeuren.
- aantrekkelijke speelimpulsen.
- veel speelplezier door ook zelf enthousiast mee te spelen.

Welzijn garanderen

Aandacht bieden en zorg verstrekken aan de kinderen. Er over waken dat alle kinderen zich goed voelen. Geven om het welzijn van de kinderen.

- Lichamelijk welzijn: snotneuzen, vieze handen laten verdwijnen, een wondje verzorgen, ...

- Emotioneel welzijn: troost brengen bij verdriet en angst, de kinderen stimuleren, ...
- Materieel welzijn: bijvoorbeeld zorgen voor de persoonlijke spulletjes van de kinderen, zorgen voor veilig en proper spelmateriaal,...

Grenzen bewaken

Het hebben van regels en afspraken. Wanneer mensen samen zijn en samen spelen, is dit nodig. Vaak moet een volwassene kinderen herinneren aan deze regels. Soms moet er worden ingegrepen omdat de kinderen niet altijd de nodige zelfcontrole hebben.

Aandacht moet gaan naar:

- kinderen te respecteren
- vooruit te zien
- samen met de kinderen te zoeken naar de beste afspraken
- structuur te bieden
- kinderen op hun beurt te laten wachten
- bepaald gedrag te verbieden

Straffen en belonen binnen een pedagogisch kader

- Allerlei situaties kunnen aanleiding geven tot moeilijk of ongewenst gedrag.
- Verzamelmomenten gebeuren in grote groep en lokken vaak irritatie of onrust op.
- Soms zijn regels vaag of worden ze niet meer consequent toegepast. Kinderen gaan die regels vaker overtreden, tot ergernis van de volwassene.
- Ook accidentele oorzaken kunnen leiden tot conflicten tussen kinderen onderling of tussen kinderen en volwassene(n).
- Sommige kinderen vertonen probleemgedrag dat niet onmiddellijk kan omgebogen worden.
- In al deze situaties moet de begeleider ingrijpen en corrigerend optreden.

Veiligheid en gezondheid in de opvang

- Veiligheid, gezondheid, voeding en hygiëne zijn de vier begrippen waar we de nodige aandacht aan besteden. Ze hangen allemaal op één of andere manier samen en vormen een belangrijk aspect in het opvanggebeuren. Naast het aanbieden van spel, is de zorg voor de kinderen een niet te onderschatten taak van de begeleiding.
- Kinderen moeten kunnen spelen in een avontuurlijke, maar veilige omgeving.
- Het eten dat de opvang voorziet, mag de gezondheid niet schaden.
- Propere lokalen en de nodige hygiënische voorzieningen zijn elementair in de opvang.
- Tenslotte moet de begeleiding alert kunnen reageren op grote en kleine ongelukken, die kinderen kunnen overkomen.
- Naast de directe zorgtaken, mag ook de preventie niet uit het oog verloren worden. Heel veel aspecten van veiligheid, gezondheid, hygiëne en voeding kunnen preventief aangepakt worden. Op deze manier vermijd de begeleiding mogelijke ongemakken of ongelukken.

Kinderen spelen in de opvang

Spelen is van levensbelang.

Kinderen spelen altijd en overal. Spel is met andere woorden universeel. Wat en waarmee gespeeld wordt, kan wel van cultuur tot cultuur verschillen. Ook volwassenen spelen, maar zij doen dit eerder ter ontspanning. Kinderen moeten spelen om zich te kunnen ontwikkelen, om te groeien. Gelukkig gaat spelen voor de meeste kinderen als vanzelf en leren zij veel tijdens dat spel. Daarbij trekken ze zich niets aan van wat volwassenen belangrijk vinden. Een kind doet gewoon zijn eigen ding: het maakt zijn eigen speelgoed, bedenkt zijn eigen spelregels en speelt met alles en niets. Ook als kinderen bijvoorbeeld kattenkwaad uithalen, dromen tijdens de les, in hun eten rommelen, op straat wandelen en van de ene tegel op de andere springen, zijn zij aan het spelen.

Eigenlijk is het kinderspel een prachtige voorbereiding op het leven. Kinderen hebben de tijd om alles te ontdekken, te observeren, uit te proberen... in veilige omstandigheden, waarin 'vallen' is toegestaan.

Spelen heeft een levensbelangrijke rol in de lichamelijke, geestelijke en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Alle ontwikkelingsgebieden worden gestimuleerd.

Lichamelijke ontwikkeling, kennis van vormen en ruimtelijk inzicht, taalvaardigheid, denkontwikkeling, sociale en morele ontwikkeling en emotionele ontwikkeling komen aan bod.

Als spelen zo belangrijk is voor kinderen, dan heeft de opvang ook een heel belangrijke taak. Opvang kan er namelijk mee voor zorgen dat kinderen een pak speelkansen krijgen om zo een optimale ontwikkeling te kunnen doorlopen. Daarnaast is het ook zo dat opvang zich vooral afspeelt in de vrije tijd van kinderen. Kinderen hebben behoefte aan ongestructureerde vrije tijd, na de strikter georganiseerde schooluren. Spelen en plezier beleven staan hierin centraal.

Vrij spel en activiteiten

Het vrij spel dat we hanteren in de opvang bestaat uit zowel inspelen op spontaan kinderspel als uit het aanbieden van geleide activiteiten. Vooral tijdens langere opvangperiodes is het voor kinderen extra leuk als ze een grotere keuzemogelijkheid hebben. Of dat er verschillend aanbod is voor oudere en jongere kinderen.

Alhoewel deze activiteiten degelijk moeten voorbereid worden, kunnen we ons ook gedeeltelijk laten leiden door de ideeën van de kinderen die meespelen. Dit houdt ook in dat kinderen nooit verplicht kunnen worden om mee te doen met ons geleid aanbod. Het blijft tenslotte hun vrije tijd, die ze naar eigen keuze mogen invullen!

Geleide activiteiten bestaan in alle soorten en gewichten: van een eenvoudige reeks spelletjes, over knutselactiviteiten en toneelspel, tot heuse themawerkingen of fantasiespelen

De ouders zijn de eerste opvoeders van het kind.

De opvang werkt voor de ouders en met hun kinderen. Ouders zijn belangrijke personen, zowel voor de kinderen als voor de begeleiding. Om de pedagogische werking in goede banen te leiden is samenwerking met ouders nodig.

De begeleiding vertelt aan ouders vaak iets over hun kind(eren). De begeleiding schenkt aandacht aan de positieve dingen.

Ouders willen ook de moeilijke dingen horen. Zolang de begeleiding die maar vertelt vanuit een bezorgdheid om hun kind(eren).

De begeleiding let er wel op dat een kind niet onnodig dubbel gestraft wordt.

De begeleiding leert inschatten hoe ouders reageren op minder positieve opmerkingen over hun kinderen.

Als ouders iets vertellen, biedt de begeleiding hen in eerste instantie een luisterend oor. Ouders willen begrip. Soms kan heel concreet advies helpen. De begeleiding geeft advies best vanuit zichzelf. Wat zij hebben meegemaakt met het kind en de gevolgen daarvan zijn het uitgangspunt. De ouder is vrij om daarmee aan de slag te gaan of niet. De begeleiding/de ouder moet zich wel van bewust zijn dat wat in de opvang lukt best thuis kan mislukken en vice versa.

Van in het begin moeten ouders goed weten wat kan en niet kan. De begeleiding moet hen dit vertellen en/of doorgeven via bijvoorbeeld het huishoudelijk reglement.

De begeleiding laat moeilijke vragen van ouders niet te lang liggen. De begeleiding doet de ouder-vragen onder collega's niet af als onzin.

Ouders bij de breng- en haalmomenten

Dit zijn korte, maar belangrijke momenten. Het is dan dat ouders hun mening vormen over de kwaliteit van de opvang. Het is op die momenten dat ze ervaren of er voldoende aandacht en zorg is voor hun kind. Ook de zorg die de begeleiding heeft voor ouders, laat zich op die momenten goed voelen. Daarom is het van groot belang om zicht te krijgen op de groep ouders. Zo weet de begeleiding beter hoe zij/hij hen moet benaderen.

